కామేశ్వరి

అయ్యలసోమయాజుల సుబ్బారావు

సహగమనము అనగా పతిననుగమించుట. ఇది పూర్వాచారం. పూర్వకాలపు వారిలో సహగమనమున కొప్పుకొనని స్త్రీలు బలాత్కారముగకూడ సహగమనం చేయింపబడేవారు. సహగమనం చేయని స్త్రీని అతి నీచంగా చూచేవారు. నిజంగా సహగమనం అనగానే చితిలో వురికినంత మాత్రముననే కాదు. ఇష్టములేని సహగమనము చేయించినంతమాత్రమున అది సహగమన మనిపించుకోదు. మనస్సిక్కడ, దేహము చితిలోనూ వుంచినచో నది సహగమనమా? ఈ కాలములో భర్తచనిపోయిన స్త్రీకి కేశఖండన మొక ఆచారముగా పరిగణిస్తున్నారు. ఇందులో అంతమందీ కేశఖండనమొక ఆచారముగా పరిగణిస్తున్నారు. ఇందులో అంతమందీ కేశఖండన కొప్పుకుంటున్నారా? ఒప్పుకోకపోయినప్పటికీ ఆచారం మానలేదు. అలాగే పూర్వం సహగమనంకూడా తప్పనిసరిగావుండేది. దీనిని ముందు నిరసించినవాడు అక్బరుసార్వభౌముడు. ఇష్టమున్నప్పుడుగాని లేనిచో బలవంతంగా సహగమనం చేయించవద్దని శాసించాడు. తరువాత యిష్టమున్నప్పటికీ సహగమనం చేయుటకు వీలులేకుండా గవర్నమెంటువారిచే శాసనము అమలులో పెట్టించి పూర్తిగా మాన్పించినవాడు రాజా రామ మోహనరాయలు. ఇప్పటికి పేరునకైన సహగమన మనునదిలేదు. అయినప్పటికీ కొంతమంది పతివ్రతామతల్లులు తమ మాహాత్మ్యమును జూపి బంధువులకు ప్రభుత్వమువారివల్ల కష్టములు కలుగకుండజేసి పతిననుగమిస్తున్నారు. అట్టివారల జీవితము లిదివరకు చెప్పియున్నాను. ఇప్పుడు చెప్పబోయే శ్రీ కామేశ్వరీసతి వారలవలె భర్త చితిలో నురుకకుండ సహగమనంచేసింది. అలాగని నూతులోనో, గోతులోనో దిగలేదు. ఒకవైపు భర్త అమాయికత్వము, ఒకవైపు మామగారి క్రూరకృత్యములు. అన్నిటికీ వహించి పుత్రుడుపోయి భర్తపోయి దుఃఖావస్థలోనుండినప్పటికీ తనధైర్యము తాను వీడక తన దేహాన్నే చితిగా నేర్పఱచుకొని జఠరాగ్ని ప్రజ్వలింపజేసి తనశక్తి సామర్థ్యములకు ప్రేక్షకులు నిశ్చేష్టులైయున్నప్పుడు తాను పతిని గలుసుకొనిన సతీస్వరూపిణి ఈమె.

ఈమె విద్యలకు పెన్నిధానమని చెప్పబడు విజయనగరములో పుట్టి ధర్మవరమున గల నొక భాగ్యవంతునియింట వారి కోడలై ప్రవేశించింది. ఈమె గుణములు వర్ణించడానికిముందు ఈమె శ్వశురగృహచరిత్రకూడా మనము తెలుసుకోవాలి.

జోగప్పగారు ధర్మవరం భాగ్యవంతులలో నొకడు. ఆతనికి పుట్టి ప్రపంచజ్ఞానం వచ్చింది లగాయితు ఎదురుపచ్చ గోర్వడు. చిన్నప్పు

డు అల్లరిచిల్లరిగాతిరిగి చదువంటే శ్రద్ధలేకుండావుండేవాడు. తండ్రి చిన్నప్పుడే చనిపోయాడు. పక్కారౌడీ అనిపేరు పొందాడు. ఆవూరివారందరికీ ఆతనంటే మిక్కిలిభయంగావుండేది. కొన్నాళ్లకు పెద్దవాడై వివాహమాడి ఊరిపెత్తనమంతాచేస్తూ కులాసాగా కాలంగడిపేస్తున్నాడు. అన్నియోగాలూ వున్నాయిగాని, ఆతనికి సంతానయోగంమాత్రం లేకపోయింది. తనకు నలభైయేళ్లుపైబడ్డాయి. యింకా పిల్లలుపుట్టలేదు. నలుగురూకలిసి మెదత్రిప్పితే మంచికుటుంబములో నొకపిల్లవాణ్ణి పెంచుకున్నాడు. ఆ పిల్లవాడి గుణాలు తండ్రిగుణాలకి వ్యతిరేకించాయి. తండ్రెంత కర్కోటకుడో కొడుకంత అమాయికుడు. వున్న ఆస్తితింటే చాలని దత్తునికి చదువుచెప్పించలేదు జోగప్పగారు. కొన్నాళ్లకు జోగప్పగారి భాగ్యం చూసి తన కుమార్తె కామేశ్వరిని సోమన్నకిచ్చి పెండ్లిచేశాడు రామశాస్త్రి. మఱొక్కసంవత్సరంలో జోగప్పగారి భార్య అంతర్వత్ని అయింది. ఇంక జోగప్పగారికి పట్టుకుంది మనఃకించ "ఎందుకు దత్తత చేసుకొన్నానా" అని. "కానీ పుట్టేది ఆడదో, మగాడో తెలుసుకొని మఱీ ఆలోచిద్దాం" అని వూరుకున్నాడు. నవమాసములు నిండిన తరువాత దత్తుని దురదృష్టమో అన్నట్లు మగపిల్లవాడు కలిగాడు. అప్పుడు జోగప్పగారి హృదయంలో హాలాహలం పుట్టింది. ఎంతయైనా కన్నవాడుండగా దత్తునిమీద ప్రేమవుంటుందా? ఓబండి కట్టించి దత్తుణ్ణి అందులోకూచోపెట్టి జనకగృహానికి పంపేశాడు. దాంతో కన్నతండ్రి కామయ్యగారికి కోపమొచ్చింది. ఈతడుకూడ జోగప్పగారికేం తీసిపోడు. కుక్కసంతానంలా తనింటినిండాపిల్లలే. ఆస్తి చూస్తే నాస్తే. తనకొడుకు సోమన్నను దత్తతిచ్చి ఆరూపేణా వారింట బడితింటూ క్రమేపీ ఆముసిలాళ్లిద్దరినీ గోవిందా అనిపించి సోమన్నపేరు మీద దివాన్ గిరీ చలాయిద్దామనుకున్నాడు. జోగప్పగారు మాత్రం సామాన్యుడా! ఆస్తి రెండుభాగాలు చేయకుండా అంతాకన్నకొడుకేఇచ్చి దత్తుణ్ణి తగిలేద్దామనుకున్నాడు. ఇల్లావుండగా నాలుగైదుసారులు సాభీగా దత్తుని విషయంలో జోగప్ప నడిగాడు. కామయ్య. దానికి సమాధానం చెప్పకుండా దాటుకుపోతూ వచ్చాడు జోగప్ప. కాని కామయ్య వదలలేదు. నలుగురిదగ్గఱకూ జోగప్పను రప్పించి ధర్మశాస్త్రంతీయించాడు. దత్తతైపోయిన తరువాత తిరిగీ ఆపిల్లవాణ్ణి కన్నతండ్రి స్వీకరించకూడ దనిన్నీ, దత్తత చేసుకొన్న తరువాత పుట్టిన ఔరసుడుచేయి క్రిందచేయి పెట్టవలసినవాడేననీ తేలింది. జోగప్పకు ముఖం మాడిపోయింది. తప్పనిసరిగా సోమన్నను తీసుకుపోయాడు. కొన్నాళ్లకు కామేశ్వరి వ్యక్తురాలైంది. సుభముహూర్తంలో కార్యంచేసుకొని తీసుకొచ్చి ఆభార్యాభర్తల నిద్దరినీ వేఱొకయింటిలో వండుకొనితింటూ వుండమన్నాడు జోగప్ప. రోజు వారీ భత్యం ఇస్తూండేవాడు వారికి. ఈ యావమాన మానవ దంపతులకేం తట్టలేదు. సోమన్నకసలు తెలియదు. కామేశ్వరి

తప్పులు వెదుకు స్వభావురాలుకాదు. సుగుణవతి. తండ్రి దగ్గిఱ పంచకావ్యాలూ చదువుకుంది. ఈ యవమానమునంతగా పాటిస్తుందా? తాను వచ్చిందిలగాయితు భర్త అమాయికత్వమునకు జాలిపడి ఆతనికి సర్వవిధాలా తోడునీడై వుంటోంది. నిత్యమూ సూర్యనమస్కారాలుచేస్తూ సూర్యారాధన తత్పరయై భర్తకు సర్వసుఖాలూ గలగచేస్తూ కాపరంచేస్తోంది కామేశ్వరి. కొన్నాళ్లకు ఆ దంపతుల ప్రేమ స్వరూపములో అన్నట్లు వో కుమారుడు ముగ్గురుకుమార్తెలూ కలిగారు. ఏకష్టాలులేకుండా కాలం గడిపేస్తున్నారా దంపతులు. అది జోగప్ప కిష్టంలేదు. "నాకొడుకుండగా వీడెవడు నాఆస్తి తిండానికి?" అని నిత్యమూ తన హృదయందురాలోచనలతో మలినం చేసుకుంటున్నాడు. కామయ్యకూడా వూరుకోలేకపోయాడు. సోమన్నను ప్రోత్సహించాడు ఆస్తిపంచుకోమని. సోమన్న మాట్లాడలేదు. ఆమాట్లాడకపోడం నచ్చిందికాదు కామయ్యకు. నలుగురిమధ్య అల్లరిపెట్టాడు. "నాకొడుకుని పెంచుకొని నానాకష్టాలు పెడుతున్నాడు" అని. జోగప్ప అవేమీ వినలేదు. అప్పుడు సోమన్నను పనుందని తీసుకుపోయి దావాపడేయించాడు కామయ్య. ఆదావాలో ఆస్తి మూడుభాగాలుచేసి ఓభాగం దత్తునికి వ్రాసివేయమని తీర్పుచెప్పారు కోర్టువారు. ఆ తీర్పుతో జోగప్ప అగ్గిరాముడైపోయాడు. ఆస్తి పంచకపోడంకాకుండా రోజువారీ భత్యంకూడా యివ్వడం మానేశాడు. కామయ్య యింక వుండలేక ఆస్తిపంచలేదని వారుంటుపెట్టి గడబిడచేసి కోర్టువారితీర్పు ప్రకారంగా మూడోవంతు ఆస్తి సోమన్నపేర రాయించాడు. ఇన్ని చేస్తున్నా సోమన్నా, కామేశ్వరీకూడా జోగప్పగారింటికి వెళ్లడం మానేవారుకాదు. నిత్యమూ అత్తమామల క్షేమసమాచారాలు తెలుసుకొంటూ వారికి చేయవలసిన సేవలు చేసి యింటికివచ్చేది కామేశ్వరి. ఆస్తి దత్తునికి కూడా వ్రాసింది లగాయితు జోగప్ప వేఱాలోచనలో పడిపోయాడు ఎప్పుడూ ప్రయాణాలే. ఎప్పుడూ ఎవరితోనో గుసగుసలే. మఱికొంతకాలానికి దైవకృతంవల్లనో మానవకృతంవల్లనో ఓరోజు ఆడుకొంటూన్న సూర్యనారాయణ (కామేశ్వరి పుత్రుడు) అటాత్తుగా నేలపడి మరణించాడు. కొంతసేపా పుణ్యదంపతులు విచారించారు. ఒకవారంరోజులైన తరువాత సూర్యనమస్కారాలు చేసుకొని భర్తను భోజనానికి పిలుచుటకు ఆతనిగదిలోకి వెళ్లింది కామేశ్వరి. ఇంకేం వుంది? భర్తరక్తం కక్కుకొని చనిపోయివున్నాడు. తెల్లబోయింది ఆమె కళ్లు చీకట్లు క్రమ్మివేసినవి. ఇంక మారుమాటాడక, ఎవరినేనా పిలవక తన పూజామందిరంలోకిపోయి తొందఱగా అక్కడో పఱుపువేసి తిరిగి భర్త దగ్గిఱకు వచ్చింది. ఆతనిని మెల్లిగా భుజంమీాద వేసుకొని తాను పఱచినపఱుపుమీాద పడుకోపెట్టి తానుకూడ అక్కడే కూర్చుంది ధ్యానంచేసుకొంటూ. కొంతసేపటికి జోగప్పా మఱికొంతమందీ యింట్లోకివచ్చారు. ఈ దృశ్యమును చూస్తూనే జోగప్ప దగ్గఱకువచ్చి

సోమన్న చెయ్యిపట్టి నాడిచూచి ప్రాణాలు పోవడం తెలుసుకొన్నాడు. లేనిదుఃఖం తెచ్చుకొని నిజంగా కుమారునికై విలపించువాడిలాగనే విలపిస్తూ కామేశ్వరి నోదార్చునెపమున ఆమెదగ్గఱకు వెళ్లాడు. అగ్నిహోత్రం దగ్గిఱకు వెళ్లినట్లే ఉపద్రవమైనవేడిమి తగిలింది జోగప్పకు. జోగప్పతో వచ్చినవారిలో నొకడు కామేశ్వరి ఉలకుండా పలకుండా వుండడంచూచి సమీపానికిపోయి చెయ్యిపట్టుకొని లేవదీయబోయాడు. అగ్నినితాకితే యేమవుతుందో అంతే అయిందా పెద్దమనిషికి. భయపడి యివతలకి వచ్చేశాడు. కొంతసేపటికి కూర్చునియున్న కామేశ్వరి పడిపోయింది మఱొకరోజువఱకూ ఆమెను ముట్టుకోడానికి జంకారంతా. ఎన్నాళ్లుంచుతారు ఆశరీరాల్ని? కొసకొకడు తెగించి తాకిచూచాడు చల్లగానేవుంది. అప్పుడు వారిని తీసుకొనిపోయి యథాశాస్త్రీయంగా దహనపఱిచారు. ఆ పుణ్యదంపతులు దహనమగుచుండగా ఆ చుట్టుప్రక్కలున్న తురావిపువ్వులు గంగరావిపువ్వులు గాలికెగిరి పడ్డట్టు కాష్టం మీదపడినవి. లోకవిరుద్ధంగా అరఫర్లాంగుదూరంలోవున్న పువ్వులు కాష్టంమీద పడినందుకు ఆశ్చర్యపోయారు జనం. అగ్నిహోత్రుడు పూర్తిగా ప్రజ్వరిల్లి ఆపుణ్యదంపతులను తనలో నైక్యం చేసుకున్నాడు. ఇట్టి పతివ్రతామణి మరణము గుఱించి కొంతమంది మఱొకవిధంగా చెపుతారు. పతిపుత్రులు చనిపోయినట్లే యీమె కూడా యేప్రయోగంవల్లనో చనిపోయిందని. అది నమ్మదగనిమాట. అగ్నిప్రయోగంవల్లనైతే ఎవరైతే ప్రయోగింపబడ్డారో వారిమట్టుకే దేహమంతా బొబ్బలెక్కివై చనిపోతారు. దగ్గఱకు పోవువారికి కూడ నదేస్తితి కలుగదు. అని తెలిసినవారంటారు. ఆమెను చంపుటకూడ ననవసరము. ఆమెకు ఆస్తిపై హక్కులేదు మనోవృత్తితప్ప. మఱియు ఆస్తికి హక్కుదారులగు పురుషులు మాత్రమే చనిపోయారు. కామేశ్వరియొక్క కుమార్తెలు ముగ్గుఱూ క్షేమముగానే వున్నారు. ఇంకొకచిత్రం కామేశ్వరికూతుర్లకు వివాహముచేయు సందర్భంలో ముగ్గురల్లుళ్లకూ కూడా కామేశ్వరీ సోమన్నలే కాళ్లుకడుగుతూన్నట్లు కనపడడం, ప్రేక్షకులు భయపడడం జరిగింది. దీన్నిబట్టి దెయ్యాలంటారేమో! అయినా యీ కథ నమ్మదగనికాలంలో ఇరవయ్యోశతాబ్దంలోనే జరిగింది గనుక ఎన్నోనామాటలు పుడతాయి. చెప్పడం మఱచాను. కామేశ్వరి చనిపోయిన వారంరోజులకే జోగప్ప ఔరసుడూ, మఱినెల్లాళ్లకు భార్యాకూడా పోయారు. అప్పటినుండి జోగప్ప దుఃఖం భరించలేక నిష్కారణంగా పుణ్యదంపతులను కష్టాలుపెట్టినందుకు విచారించి ఆ ముగ్గుఱు మనుమరాళ్లనూ దగ్గిఱుంచుకొని పోషించి కార్యాలుచేసి ఆస్తి ముగ్గుఱికీ పంచినాడు.